

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

March 2024 | ET

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SL](#)
- [SV](#)

Available Languages:

JUHTKIRI

Juhtkiri

Hea lugeja!

Käesolevas väljaandes sooviksin juhtida tähelepanu kodanikuühiskonna nädalale, suurüritusele, mida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võõrustas ja korraldas märtsi alguses.

Nüüd, mil Euroopa Parlamendi valimiseni on jäänud vähem kui 100 päeva, pakub Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee välja ainulaadse võimaluse tuua kokku inimesed kõigist eluvaldkondadest, et arutada, mis on nende jaoks oluline ja millist tulevikku nad Euroopale soovivad. Üle 800 kodanikuühiskonna organisatsioonide ja noorterühmituste esindaja korraldas kogu nädala jooksul ajurünnakuid, et leida

parim viis oma põhisõnumite esitamiseks ja sõnastada oma ootused ELi järgmistele juhtidele. Soovin edastada selge sõnumi – inimesed tahavad näha rohkem demokraatiat ja noorte osalust ning vähem valeuudiseid, samuti soovivad nad majandust, mis toimib kõigi jaoks. Euroopa ei saa endale lubada, et eiratakse kodanikuühiskonna kui meie demokraatlike riikide tõelise valvuri häält.

Kodanikuühiskonna nädalal kogutud teavet kasutatakse komitee resolutsioonis Euroopa Parlamendi valimiste kohta. [Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodulehelt](#) leiate teavet kodanikuühiskonna nädala kohta.

Valimisteks valmistumine hõlmab ka suhete tugevdamist Euroopa Parlamendiga. 27. veebruaril allkirjastasime Euroopa Parlamendi presidendi Roberta Metsolaga vastastikuse mõistmise memorandum, et süvendada koostööd kahe institutsiooni vahel, et edendada Euroopa Parlamendi valimisi, suurendada valimisaktiivsust (eriti mittevalijate ja esmakordsete valijate seas) ning võidelda teabega manipuleerimise vastu. Komitee mobiliseerib täielikult oma ulatusliku, kogu ELi hõlmava võrgustiku, mis esindab tööandjaid, töotajaid ja kodanikuühiskonna organisatsioone, et nad saaksid oma rolli täielikult täita. See kokkulepe on oluline samm, et teha aktiivselt ettevalmistusi 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisteks.

Komitee eesmärk on suurendada kodanikuühiskonna organisatsioonide mõjuvõimu mitte ainult Euroopa Liidus, vaid ka välismaal. Veebruaris käivitasime ametlikult kandidaatriike esindavate liikmete algatuse, mis tähistab pöördepunkti komitee ajaloos. Algatust kaasata kandidaatriikide esindajad komitee töösse tervitasid soojalt Euroopa Komisjoni asepresident Věra Jourová,

Montenegro peaminister Miloško Spajić ja Albaania peaminister Edi Rama, kes osalesid avaüritusel. Kokku valiti välja 131 kandidaatriikide esindajat, kes moodustavad kodanikuühiskonna ekspertide kogu ja saavad osaleda komitee töös lähikuudel. Meie ühine eesmärk on, et kõik kandidaatriigid liiguksid järk-järgult ELile lähemale ja saaksid läbirääkimiste edenedes ELiga üha enam integreeruda.

Elujõuline kodanikuühiskond ja tugev sotsiaaldialoog on hästi toimiva demokraatia jaoks hädavajalikud. Kandidaatriikide kaasamine on positiivne ja loogiline samm demokraatia edendamiseks Euroopas.

Oliver Röpke

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president

ÜRITUSTE KALENDER

25. märts 2024

[Kodanikuühiskonna ja osalusdemokraatia tugevdamine ELis: tee tulevikku](#)

18. aprill 2024

[Kodanikud saavad 2024. aastal seljatada desinformatsiooni](#)

24.-25. aprill 2024

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istungjärk

OTSE ASJA KALLALE!

Meile on artikli kirjutanud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liige ja arvamuse „Demokraatia kaitse pakett“ raportöör

Christian Moos. Ta tõi välja põhjused, miks komitee ei toeta Euroopa Komisjoni ettepanekut paketi kohta, mis äratas üsna palju tähelepanu, kui see lõpuks eelmise aasta detsembris avaldati.

DEMOKRAATIA KAITSE PAKETT: EUROOPA KOMISJON PEAKS DIREKTIIVI TAGASI VÕTMA

Christian Moos

Mure vaenulike riikide, näiteks Venemaa pahatahtliku mõju pärast on täiesti põhjendatud. On olnud mitu näidet soodsatest laenudest paremäärmuslikele erakondadele, järelevalvenõukogude ametikohtadest varasematele poliitikutele,

tulutoovatest lepingutest kahtlastele ettevõtjatele ja väidetavate valitsusväliste organisatsioonide rahastamisest.

Seetõttu peame Euroopa Parlamendi valimisi silmas pidades tõesti olema väga valvsad. Hoolimata mõningatest headest soovitudest liikmesriikidele esitati demokraatia kaitse pakett siiski liiga hilja. Esiteks algatas Euroopa Komisjon paketi hilinemisega. Seejärel, 2023. aasta suve algul lükkas komisjon selle rohkem kui poole aasta võrra edasi, sest kriitika seadusandliku ettepaneku kohta, mida pakett pidi sisaldama, oli väga vali ja täiesti ühehäälnene.

Detsembris avaldatud pakett kinnitas siiski halvimaid kartusi. Kavandatud direktiiv häbimärgistaks valitsusväliste organisatsioonide, kes saavad rahalisi vahendeid ELi mittekuuluvate riikide, näiteks USA valitsuselt. Ettepanek ise on õigustus autoritaarsetele valitsustele, kes kasutavad välisagentide seadusi, et vaigistada mis tahes demokraatlikku opositsiooni.

Lisaks on direktiivi määratlused ebamääraseks ja täis tohutuid lünki, millest Moskva tegelikud agendid kasu saavad. Organiseeritud kodanikuühiskonna esindajad ei mõista, miks komisjon ei loo üldist läbipaistvusregistrit, mis hõlmaks kõiki huvirühmade esindajaid, oleks kooskõlas liikmesriigi tasandil kehtivate õigusaktidega ning looks selge ja turvalise õigusliku aluse kõigile sidusrühmadele.

Komisjon peaks selle direktiivi eelnõu tagasi võtma ja järgima 2025. aastal selle järgmises versioonis terviklikumat käsitlust, mis ei mängi demokraatiat vaenlaste kätte.

„ÜKS KÜSIMUS...“

Rubriigis „Üks küsimus...“ palusime komitee liikmel ja arvamuse „ELi metsad - metsade seire ja strateegiakavade uus ELi raamistik“ raportööril Florian Marinil jagada meiega komitee nõudmisi sellele raamistikule, võttes arvesse metsade tähtsust ELi kliima- ja kestlikkuseesmärkide saavutamisel.

UUS ELI METSASEIRE RAAMISTIK PEAB OLEMA KESTLIK JA OSALUSPÕHINE

Florian Marin

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teeb ettepaneku, et uus ELi metsaseire raamistik peab olema kestlik, kulutõhus ja praktikas teostatav. Samuti peab see olema õigeaegne, ohutu ja turvaline, dünaamiline, kaasav ja osaluspõhine, et võimaldada tihedat koostööd

teaduse ja praktika vahel ning paremat planeerimist ja tõenduspõhist poliitikakujundamist.

Väga oluline on tagada vastastikune täiendavus ja vältida selliste andmete dubleerimist, mis on juba hõlmatud kehtivate õigusaktidega, nt kliima- ja õhupoliitika, elurikkuse õigusnormide ja ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas.

Kliimamuutustega seoses on vaja pikaajalisi andmeid ning andmeid maaelu arengu, ringmajanduse ja teaduse kohta. Oluline on tagada andmete koostalitlusvõime ning sama detailsus, tehnoloogia ja sagedus, eriti juhul, kui kõigis ELi liikmesriikides kogutakse lisaandmeid. Jätkuva tähelepanu all peaks olema halduskoormuse vähendamine ja liigse bürokraatia, nagu andmete mitmekordse kogumise ja aruandluse vältimine. Majanduslikele, sotsiaalsetele ja keskkonnavalastele metsaandmetele tuleks omistada sama tähtsus.

Ei ole võimalik ülehinnata eraomandi ja andmete omandiõiguse tagamise olulisust, eelkõige subsidiaarsuse põhimõtte raames. Kõige tähtsam peaks metsaandmete taristus olema avalik huvi.

Igal metsast kasu saaval ELi liikmesriigil peaks olema pikaajaline metsakava, mis täiendab muid metsa- ja puidustrateegiaid, tagades täiusliku kooskõla kestliku arengu eesmärkidega. Võttes arvesse metsade mitmekesisest väärtust, tuleks metsakavade struktuuri lisada sotsiaalsed ja majanduslikud aspektid ja partnerluspõhimõtte ning kaasata kodanikuühiskond pikaajaliste metsakavade väljatöötamisse ja rakendamisse.

Tuleb tugevdada alalise metsakomitee rolli ning see komitee peaks hõlmama kodanikuühiskonna asjaomaseid osalejaid.

ÜLLATUSKÜLALINE

Meie üllatuskülaline on Euroopa kodanikualgatuse saadik Bruno Kaufmann. See algatus on ainulaadne vahend, mis ideaaljuhul võimaldab ELi kodanikel esitada uute ELi õigusaktide ettepanekuid. Bruno Kaufmann toob välja põhjused, miks Euroopa kodanikualgatus on väga oluline ning miks võib Euroopa

kodanikualgatus selle edu korral pidada üheks kõige hämmastavamaks demokraatlikuks

saavutuseks pärast üldiste ja võrdsete valimiste kasutuselevõtmist 20. sajandil.

Bruno Kaufmann on Rootsi poliitikateadlane ja ajakirjanik, kelle väljaandeid tänapäevase otse- ja esindusdemokraatia kohta on tõlgitud enam kui 40 keelde. Ta on Šveitsi ringhäälinguettevõtte rahvusvahelise portaali [SWI swissinfo.ch](http://SWI.swissinfo.ch) üleilmse demokraatia korrespondent ning käsitleb Põhja-Euroopa teemasid Šveitsi avalik-õiguslikus raadios ja televisioonis. Bruno Kaufmann on selliste demokraatiate toetavate organisatsioonide kaasasutaja ja juhatuse liige nagu Initiative and Referendum Institute, Democracy International ja Global Forum on Modern Direct Democracy. Samuti on ta Šveitsi Demokraatia Fondi rahvusvahelise koostöö direktor.

BRUNO KAUFMANN: MIKS ON EUROOPA KODANIKUALGATUS MEIE ARVATUST PALJU TÄHTSAM

Kurtmisväärsed üldisemalt demokraatia olukorra ja konkreetsemalt Euroopa kodanikualgatuse kohta on palju.

Instituudi Varieties of Democracy poolt 7. märtsil esitletud viimase [maailma demokraatia aruande](#) kohaselt on demokraatlikus ühiskonnas elavate inimeste osakaal langenud tasemele, mis on võrreldav peaaegu 40 aasta tagusele ajaga. Kuigi käesoleval aastal on maailmas hääleõigus suuremal hulgal inimestel kui kunagi varem, on paljud neist valimisi korraldavatest riikidest muutumas autokraatlikumaks.

Ka märtsi alguses toimunud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esimesel [kodanikuühiskonna nädalal](#) kurdeti nii mõndagi. Need kaebused puudutasid Euroopa kodanikualgatus, mis on maailma esimene piiriülene otsedemokraatia vahend. „Liiga keeruline“, „ei paelu“, „tekitab vähe usaldust“, „ebatõhus“ ja „tundmatu“ on vaid mõned neist üsna negatiivsetest arvamustest, mida väljendasid kodanikuühiskonna, meedia, akadeemiliste ringkondade ja haldusasutuste sidusrühmad Euroopa kodanikualgatuse kohta.

Mina leian, et need väga kriitilised hinnangud on ehmatavalt tõesed, kuid samas ka liiga ettevaatlikud ja mõõdukad. Demokraatia peaks maailma valitsema. Selle saavutamiseks oleme me planeedi Maa praeguste kodanike ja hääleõiguslike valijatena kohustatud püüdlema enam kui see, mis meil praegu käes on.

Tuleb teha enam kui vaid kaitsta end hirmu, tänapäevaste diktaatorite ja nende argpükslike klikkide eest. Peame astuma palju suuremaid samme. Üks selline samm oleks Euroopa kodanikualgatuse edasiarendamine.

Sest mida see Euroopa kodanikualgatus endast siis kujutab? Kolme asja: õigust, instrumenti ja tööriista, mida ei ole ühelgi ajal ega üheski kohas varem olemas olnud. See on keerukas ja terviklikult kavandatud, digitaalne, otseselt demokraatlik ja riikidevaheline, sellel on tugitaristu ja seda kasutatakse aktiivselt.

Alates 2012. aastast on Euroopa kodanikualgatus loodud, kasutusele võetud, ellu viidud ja täiustatud, tõestades, et demokraatlikku ruumi on võimalik laiendada ja tugevdada isegi kõige raskemates oludes.

Järgmisel aastal, 13-aastaselt, saab hellitatud lapsest loodetavasti kangekaelne teismeline, kes näitab Euroopale ja maailmale, milleks ta suuteline on. Me vajame seda uut ja metsikut energiat, et otsustavalt murda ja ümber kujundada rahvusriikide juurdunud mõtteviisid ja Euroopa Liidu bürokraatlikud struktuurid.

Üks on selge: me ei vaja demokraatlike kooseluvormide pidevat ja rahutut muutmist, mida sageli nimetatakse innovatsiooniks. Selle asemel peame pühenduma Euroopa kodanikualgatusetele, et see saaks käesoleva kümnendi lõpus 16-aastaselt või vähemalt 18-aastaselt täiskasvanuks.

Mida see tähendab? 2028. või 2030. aastaks tuleb teha kaks olulist muudatust. Esiteks tuleb Euroopa kodanikualgatusete tegevuskava koostamise volitused muuta võrdseks Euroopa Parlamendi volitustega. Teisisõnu peaks eurooplastel olema võimalik teha õigusaktide ja muude valitsusmeetmete ettepanekuid, nagu Euroopa Parlamendi valitud liikmetelgi.

Teiseks peaks ELi kodanikel olema käesoleva kümnendi lõpuks võimalik algatada lisaks õigusaktidele ka kogu Euroopat hõlmavaid ja sisulisi küsimusi käsitlevaid rahvahääletusi ehk referendumeid. Üleeuroopaline rahvahääletus ei ole uus idee, kuid see on idee, mille jaoks on tänu Euroopa kodanikualgatusete sünnile ja varastele eluaastatele aeg nüüd küps.

Kui Euroopa kodanikualgatusete ümber õnnestub ehitada selline tulevik, vaatavad inimesed sellele algatusetele ja praegusele ajale tagasi kui hetkele, mis tõi kaasa ühe kõige hämmastavama demokraatliku saavutuse pärast üldiste ja võrdsete valimiste kasutuselevõtmist 20. sajandil.

EUROOPA PARLAMENDI VALIMISED 6.–9. JUUNIL 2024. MINA LÄHEN VALIMA. SINA KA?

Meie uues rubriigis „Mina lähen valima. Sina ka?“, mille toome teieni 2024. aasta juunini, saate lugeda meie külalisesinejate arvamusi selle kohta, kuidas ja miks Euroopa Parlamendi valimistel osaleda. Käesolevas väljaandes on meie külaliseks 19-aastane Kreeka üliõpilane Konstantina Manoli, kes osales selle aasta üritusel „Sinu Euroopa, Sinu arvamus“.

Komitee tähtsaim noorteüritus, mis korraldati sel aastal esimest korda kodanikuühiskonna nädala raames, tõi kokku üle 100 noore kogu EList, kandidaatriikidest ja Ühendkuningriigist, et arutleda demokraatia ja Euroopa tuleviku üle.

Konstantina Manoli õpib Joonia Ülikoolis (Kreeka) võõrkeeli ning kirjalikku ja suulist tõlget. Ta on pühendunud lingvist, kes tunneb erilist huvi poliitiliste arutelude ja ülemaailmsete küsimuste vastu.

TULEVIKU VÕIMESTAMINE: NOORTEL VALIJATEL ON OTSUSTAV ROLL DEMOKRAATIA KUJUNDAMISEL

Konstantina Manoli

Ei saa eitada, et hääleõiguse kasutamine on võimas vahend arvamuse avaldamiseks ja poliitika mõjutamiseks. Tegelikult hääletame me kõik valimiste ajal üldiselt kandidaadi poolt, keda me isiklikult peame kõige sobivamaks meid ennast, meie uskumusi ja meie väärtussüsteeme esindama. Enamik inimesi ja iseäranis noored, kipuvad siiski sageli unustama selle, milline võim meil hääleõigust kasutades on.

Me väljendame kirglikult soovi muuta maailma, et luua parem tulevik nii meie kõigi kui ka järgmiste põlvkondade jaoks. Kuid kusagil selle protsessi keskel, kui tunneme, et meie arvamused, väärtused ja ideaalid ei ole enam olulised või et meil ei ole mõjuvõimu, me anname alla.

Kreekast pärit noore naisena tean ma seda tunnet täpselt. Ma tean, mida tähendab pettumus, kui meie häält ei võeta kuulda ja meie õigusi rikutakse, ning abituse, mis tekib, kui tundub, et me ei saa enam midagi teha. Mõnikord, hoolimata meie parimatest jõupingutustest, ei kulge asjad plaanikohaselt. Just neil hetkedel, kui me tunneme, et pingutused on olnud asjatud, unustame sageli põhimõttelise tõe – meie võim peitub meie hääles! Nagu ütles ka Barack Obama: „Iga hää on oluline“.

Kahjuks ei ole see tõenäoliselt mitte ainult minu isiklik kogemus kreeklasena, noore inimesena või naisena. Tõde on see, et paljud inimesed jagavad seda tunnet, olenemata vanusest, etnilisest päritolust, soost, usutunnistusest või isiklikust olukorrast.

Hääletamine on meie ühine hääle soovitud tuleviku kujundamiseks. Haarates ohjad enda kätte, hoolitseme selle eest, et meie unistused ja väärtused kajastuvad otsustes, mis kujundavad meie ühiskonda. Peame tegutsema, sest meie hääle on võti, mis avab ukse tulevikku, mida kujundavad võimestatud noored.

Ja ärge unustage John Lewisi tarku sõnu: „Kui mitte meie, siis kes? Kui mitte praegu, siis millal?“

EMSK UUDISED

Laienemine: ELi kandidaatriikide esindajad osalevad nüüdsest Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee töös

15. veebruaril käivitas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ametlikult algatuse ELi kandidaatriikide kodanikuühiskonna esindajate kaasamiseks oma töösse. Kokku valiti välja 131

kandidaatriike esindavat liiget, kes moodustavad komitee töös osalevate kodanikuühiskonna ekspertide reservi. Komitee on esimene institutsioon, mis avab oma ukseid ELi kandidaatriikidele.

See algatus kuulub **komitee presidendi Oliver Röpke** [poliitiliste prioriteetide](#) hulka. Sellega kehtestatakse uued standardid kandidaatriikide kaasamiseks ELi tegevusse, et lihtsustada nende järkjärgulist ja konkreetset integreerumist ELi.

Algetusele anti stardipauk komitee täiskogu istungjärgul, kus sellele avaldasid oma poolehoidu Euroopa Komisjoni asepresident **Věra Jourová**, Montenegro peaminister **Milojko Spajić** ja Albaania peaminister **Edi Rama**. Kohal olid kodanikuühiskonna esindajad üheksast ELi kandidaatriigist (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Gruusia, Moldova, Montenegro, Põhja-Makedoonia, Serbia, Türgi ja Ukraina). Teised kandidaatriike esindavad liikmed osalesid veebi vahendusel. Neile kõigile oli see esimene kord osaleda komitee täiskogu istungil toimuval arutelul.

Selle pöördelise tähtsusega sündmusega seoses rõhutas **president Röpke**: „Me ei saa kandidaatriike enam ootesaalis hoida. Seepärast on komitee otsustanud avada oma ukseid kandidaatriikidele ja kaasata nende esindajad – kandidaatriike esindavad liikmed – meie töösse.“

Peaminister Milojko Spajić sõnas: „Me hindame neid järkjärgulise integratsiooni aspekte kõrgelt. Me ei pea seda liikmesuse asendajaks, vaid pigem viisiks valmistada nii Lääne-Balkani piirkonna riike (kooskõlas tulemuspõhise lähenemisviisiga) kui ka ELi ette integratsiooniks.“

Peaminister Edi Rama märkis: „Minu arvates peaksid ka Euroopa Parlament, Euroopa Komisjon ja Euroopa Ülemkogu sellise algatuse käivitama. See on ainus viis, mis on kasulik kõigile ja loob väga konkreetse dünaamika.“

Euroopa Komisjoni väärtuste ja läbipaistvuse valdkonna asepresident **Věra Jourová** ütles: „Laienemine on meie ühine huvi. See tähendab liidu jaoks geostrateegilist investeringut. Seepärast toetame selle ja kõigi teiste algatuste käivitamist, mis aitavad meie partnerriikidel edukalt ellu viia reformipüüdlusi majanduse ja demokraatia tugevdamiseks.“

Reservi jaoks valitud kandidaatriike esindavate liikmete täielik nimekiri on kättesaadav [siin](#). (at)

Kodanikuühiskonna nädal: Euroopa kodanikuühiskond annab tegevussuuna ELi tulevastele juhtidele

4.-7. märtsil korraldas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esimest korda kodanikuühiskonna nädala, kuhu kogunes üle 800 kodanikuühiskonna organisatsioonide ja noorterühmade

esindaja, et arutada eelseisvaid Euroopa Parlamendi valimisi ja ELi tulevikku. Arutelu tulemused kajastuvad juulis avaldatavas komitee resolutsioonis, milles antakse ülevaade kodanikuühiskonna ootustest Euroopa Parlamendi ja komisjoni uuele juhtkonnale.

Kodanikuühiskonna nädala ja sellega seotud viie olulise algatuse – [kodanikuühiskonna päevad](#), [Euroopa kodanikualgatuse päev](#), noorteüritus „[Sinu Euroopa, Sinu arvamus](#)“, [kodanikuühiskonna auhind](#) ja [ajakirjanike seminar](#) – eesmärgid on:

- võimestada kodanikke ELi küsimustes kaasa lööma ja oma demokraatlikke õigusi teostama;
- teha kindlaks demokraatlikke väärtusi ähvardavad ohud, nagu desinformatsioon ja valimisloodus, ja nende vastu võidelda;
- koguda kodanikuühiskonnalt soovitusi, et anda panus ELi tulevastesse plaanidesse.

Kodanikuühiskonna sõnumitest ELi uutele juhtidele nähtub [esmapilgul](#), et eelkõige nõutakse reageerimisvõimelist valitsemist, kaasavat poliitikat ja kestlikku tulevikku kõigi eurooplaste jaoks.

Võitlus väärinfo vastu

Euroopa Parlamendi valimiste eel väljendasid noorte esindajad ja ajakirjanikud muret väärinfo üha laialdasema leviku ja polariseerumise süvenemise pärast internetis ning rõhutasid vajadust tugeva õigusraamistiku järele. Kodanikuühiskonna esindajad kutsuvad üles koostööle valitsuste, koolide ja tehnoloogiaettevõtete vahel, et edendada digikirjaoskust ning seeläbi teadmisterikast ja kaasavat veebikeskkonda.

Inimeste ja planeedi hüvanguks toimiv majandus

Kodanikuühiskonna esindajad kutsusid üles minema majanduskasvupõhistelt mudelitelt üle terviklikele lähenemisviisidele, milles seatakse esikohale heaolu, jõukus ja keskkonna taluvus. Sellega kooskõlas pooldasid noorteorganisatsioonid äriühingute kestlikkuse direktiivi ja tegid ettepaneku kehtestada keskkonnakahjulikele kaupadele erimaksud.

Osalejad rõhutasid samuti ELi rolli digipöördes ning kutsusid üles võtma eetilist juhtrolli ja harima kodanikke tehisintellekti vallas. Nende meetmete eesmärk on tagada vastutustundlik majanduskasv ja võimestada kodanikke muutuval tehnoloogilisel maastikul orienteeruma.

Noorte mõjuvõimu suurendamine

Kodanikuühiskonna esindajad rõhutasid, et noori tuleb võimestada Euroopa tuleviku kujundamises kaasa rääkima. Nad pooldasid noortetesti kõigi ELi poliitikavaldkondade puhul, et hinnata meetmete mõju

noorematele põlvkondadele. Noorterühmad pakkusid välja eelkõige noortekvoodid Euroopa Parlamendi valimisteks, et suurendada noorte esindatust.

Demokraatia tugevdamine

Osalejad nõudsid vastupidavamat ja kaasavamat demokraatiat, rõhutades struktureeritud kodanikuühiskonna dialoogi olulisust kõigil valitsustasanditel. Selle dialoogi ning suutlikkuse suurendamise eesmärk on tugevdada kodanikuühiskonda ELi kandidaatriikides ning edendada turvalist ja toetavat keskkonda, et kodanikuühiskond saaks Euroopas jõudsalt areneda.

Ettepanekutest üksi jääb väheks

Kodanikuühiskonna nädal tõi esile Euroopa kodanikualgatuse tugevad ja nõrgad küljed. Osalejad tunnustasid küll selle edukust, ent väljendasid ka nõrdimust ELi institutsioonide ebapiisava reageerimisvõime üle. Üritusel jäi kõlama, et Euroopa kodanikualgatustele peaksid järgnema sisulised vastused, samuti tuleks edendada tugevamaid partnerlusi ja suurendada kodanike osalust parimate tavade jagamise kaudu.

Pilk tulevikku

Neid soovitusi võetakse arvesse komitee tulevases resolutsioonis, milles esitatakse kodanikuühiskonna ootused Euroopa Parlamendi ja komisjoni järgmisele koosseisule. (gb)

[Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodanikuühiskonna vaimse tervise auhinna võitis Iirimaa sihtasutus Third Age Foundation](#)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodanikuühiskonna auhinnaga tunnustatakse mittetulunduslikke projekte, mida viivad ellu üksikisikud, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja ettevõtted. Igal aastal valitakse erinev teema, mis hõlmab komitee mõnd olulist töövaldkonda. Vaimsele tervisele pühendatud 14. kodanikuühiskonna auhinna võitja on Iirimaa sihtasutus Third Age Foundation ja selle sotsiaalse kaasamise võrgustik AgeWell, mis võitleb üksinduse vastu vanemas eas.

7. märtsil tunnustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee viit mittetulundusühendust nende silmapaistva panuse eest võitluses vaimse tervise häirete vastu, mis on ELis järsult suurenenud.

50 000 euro suurune auhind jagati viie võitja vahel.

Esimese, 14 000 euro suuruse auhinna sai Iirimaa heategevusorganisatsioon [Third Age Foundation](#).

Ülejäänud neli auhinnasaajat võitsid igaüks 9000 eurot ja nende järjestus oli järgmine:

- 2. koht: ühendus **Pro Lapinlahti**, SOOME, kogukonnakeskuse [Lapinlahden Lähde](#) eest
- 3. koht: [Integra](#), SLOVAKKIA, algatuse „**Crazy? So what!**“ eest
- 4. koht: sihtasutus [Lilinkoti](#), SOOME, mängude „**The World of Recovery**“ eest
- 5. koht: organisatsioon [Animenta](#), ITAALIA, projekti **Telling Stories for Good** eest

ESIMESE AUHINNA VÕITJA

Oma sotsiaalse kaasamise võrgustikuga **AgeWell** aitab lirimaa heategevusorganisatsioon **Third Age Foundation** eakaid, kes on isoleeritud, haprad ja haavatavad. Nende **unikaalne teenus on kogukonnapõhine, selle raames toetavad üle 50-aastased inimesed ohustatud ja abivajavaid eakaid**. Kombineerides kodukülastusi ja nutitelefonipõhist vaimse tervise küsimustikku, pakub AgeWell seega seltsi ja emotsionaalset tuge ning tuvastab varakult terviseriske.

TEISED AUHINNATUD PROJEKTID

Teise koha sai Soome ühendus **Pro Lapinlahti** ja selle kogukonnakeskus **Lapinlahden Lähde** (Lapinlahti läte). Keskus, mis rajati Helsingi Lapinlahti haigla renoveerimise käigus, korraldab mitmesuguseid vaimse tervise alaste teadmiste teemalisi õpikodasid ja üritusi, mida igal aastal külastab kokku 50 000 inimest. Keskus on kuulutatud diagnoosivabaks tsooniks, mis võimaldab igaühel olla see, kes ta on, ilma sildistamiseta, külastajaid patroneerimise asemel võimestades.

Kolmandale kohale tuli Slovakkia organisatsioon **Integra** algatusega „**Crazy? So what!**“, mis murrab stereotüüpe, edendades noorte seas empaatial põhinevat arusaama vaimsest tervisest. Organisatsioon võimaldab näha vahetult, mida tähendab vaimse tervise halvenemine ja kuidas liikuda paranemise poole.

Neljanda auhinna võitis **Soome sihtasutus Lilinkoti**, mis on pühendunud vaimse tervise toetamisele uuenduslike ja loominguliste mängudega „**The World of Recovery**“. Mängud edendavad vaimse tervise taastumist eesmärkide kaudu, mis toetavad tervet minapilti, isikuautonoomiat ning aktiivset ja mõtestatud elu. Neist esimene on vägivallatu mobiilmäng, ent teine on auhinnatud mängulaua-rollimäng. Nende tasuta mängude sihtrühm on vaimse tervise probleemidega ja ainesõltuvusest paranevad inimesed, samuti saavad neid kasutada spetsialistid.

Viienda koha sai projekti **Telling Stories for Good** eest Itaalia mittetulundusühing **Animenta**. Selle projektiga lükkab Animenta ümber söömishäiretega seotud stereotüüpeid narratiive, mis mõjutavad ainuüksi Itaalias enam kui nelja miljonit inimest, kellest kaks miljonit on noorukid. Projekti ennetus- ja teadvustamisprogramme viivad ellu vabatahtlikud spetsialistid internetis ja koolides üle kogu Itaalia.

Komitee kuulutas selle aasta auhinnakonkursi välja 2023. aasta juulis. Ta pühendas auhinna vaimse tervise teemale, sest soovis tunnustada kodanikuühiskonna olulist rolli vaimse tervise probleemide ravis ja ennetamises. **Võitjad valiti** 23 liikmesriigist esitatud **enam kui 100 kandideerimistaotluse hulgast**.

Auhinna varasemate teemade hulgas on olnud noored ja abi Ukrainale, kliimameetmed, sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine ning ränne. 2020. aastal asendas komitee oma kodanikuühiskonna auhinna ühekordse kodanikusolidaarsuse auhinnaga, mis oli pühendatud võitlusele COVID-19 vastu. (II)

Euroopa kodanikualgatuse päev 2024: tõstame kodanike kaasamisel lati kõrgemale

2024. aasta Euroopa kodanikualgatuse päev tuletas jõuliselt meelde nii Euroopa kodanikualgatuse potentsiaali kui ka selle piiratust. Üritusel tunnustati varasemate algatuste panust teadlikkuse tõstmisse ja avalike arutelude algatamisse, aga

samas toodi aruteludes välja ka pettumus seoses ootustega ELi institutsioonidele aktiivsemalt reageerida ja võtta paremaid järelmeetmeid.

Euroopa kodanikualgatuse päeva peamised järeldused:

- **Mitte ainult linnuke kirjas.** Edukad Euroopa kodanikualgatused peaksid automaatselt viima komisjoni sisuliste meetmete, sealhulgas konkreetsete vastuste ja vajaduse korral seadusandlike ettepanekuteni. See tagaks nende otsese mõju ELi õigusele ja aitaks edendada sisukamat dialoogi kodanike ja institutsioonide vahel.
- **Tugevamad partnerlused.** Koostöö on ülimalt oluline. Kodanike hääle võimendamine nõuab strateegilist koostööd korraldajate, kodanikuühiskonna, meediaväljaannete ja avaliku sektori partnerite vahel.
- **Pidev täiustamine.** Euroopa kodanikualgatuse raamistik areneb pidevalt edasi. Kasutades parimaid tavasid ja edendades teadmiste jagamist sidusrühmade vahel, saame tugevdada Euroopa kodanikualgatuse protsessi ja anda veelgi suuremale hulgale kodanikele võimaluse aktiivseks osalemiseks.

Euroopa kodanikualgatus võimaldab kodanikel paluda ELil võtta meetmeid ja esitada konkreetsetes küsimustes uus õigusakt. Kui algatuse on allkirjastanud miljon inimest, otsustab komisjon, milliseid meetmeid võtta. (gb)

„Sinu Euroopa, Sinu arvamus 2024“: noorte prioriteedid ELi institutsioonide järgmiseks ametiajaks

Rohkem kui 100 noort EList, kandidaatriikidest ja Ühendkuningriigist said kokku üritusel „[Sinu Euroopa, Sinu arvamus](#)“, et jagada oma ettekujutusi ja soovitusi Euroopa Liidu

tuleviku osas. Lähenevate ELi valimiste valguses oli 2024. aasta ürituse „Sinu Euroopa, Sinu arvamus“ prioriteediks seatud võitlus ükskõiksuse vastu ja noorte osalemise edendamine.

Peamised soovitused:

1. kehtestada Euroopa Parlamendi valimistel noortekvoot;
2. võtta vastu direktiiv, millega muudetakse tarneahelates ja ettevõtete tegevuses kohustuslikuks arvestada inimõiguste ja keskkonnaga;
3. luua sotsiaalmeedia õigusraamistik, et võidelda polariseerumise ja desinformatsiooni vastu;
4. töötada välja seksuaal- ja reproduktiivõiguseid käsitlev standardstrateegia;
5. rakendada kliimat kahjustavate kaupade suhtes erimaksustamist ning suunata sellest saadud vahendid kliimasõbralike algatuste rahastamiseks.

Need ettepanekud esitatakse ELi institutsioonidele ja poliitikakujundajatele ning need annavad panuse kodanikuühiskonna nädala tulemustesse ja komitee resolutsiooni, mis käsitleb eelseisvaid Euroopa Parlamendi valimisi.(gb)

Komitee nõuab kodanikuühiskonna dialoogi strateegiat

Arutus komisjoni asepresidendi ning demokraatia ja demograafia voliniku Dubravka Šuica kutsus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee üles koostama kodanikuühiskonna dialoogi strateegiat, mis oleks esimene samm kodanikuühiskonna

rolli tugevdamise ja kodanike ELi poliitikakujundamises osalemise suurendamise suunas.

Komitee esitas oma nõudmised arvamuses [„Kodanikuühiskonna dialoogi ja osalusdemokraatia tugevdamine ELis: edasised sammud“](#), mis võeti vastu peatselt pärast 15. veebruaril komitee täiskogu istungjärgul toimunud arutelu.

Komitee rõhutas tungivat vajadust kiirendada ELi lepingu artikli 11 rakendamist, mille kohaselt institutsioonid vastutavad ühiselt selle eest, et organiseeritud kodanikuühiskond oleks aktiivselt kaasatud ELi õigusaktide koostamisse.

Seda tuleks teha järelmeetmena Euroopa tuleviku konverentsile – pöördelise tähendusega algatusele ja suuremõõtmelisele demokraatlikule projektile, mis hõlmas mitmeid kodanike juhitud arutelusid neid otseselt mõjutavatel teemadel.

„Me kõik nõustume, et kodanike sõnaõigus ei tohiks piirduda valimas käimisega. Meie kui ELi institutsioonide ja asutuste esindajad peame kodanikuühiskonda paremini sisukasse dialoogi kaasama, mis ei tähenda üksnes teavitamist ja konsulteerimist,“ ütles komitee president **Oliver Röpk**e.

Läbipaistvama, kaasavama ja demokraatlikuma ELi ülesehitamine nõuab suuremat kodanikuaktiivsust ning tugevat partnerlust ELi institutsioonide ja riiklike juhtorganite vahel. „Meie ühised jõupingutused tagavad, et EL jääb lootuse majakaks ja osalusdemokraatia eeskujuks kogu maailmale,“ rõhutas volinik Šuica.

Arvamuse raportöör **Pietro Barbieri** märkis: „Selle arvamusega kutsub komitee ELi institutsioone üles astuma konkreetset sammu edasi: võtma vastu kodanikuühiskonna dialoogi strateegia, luues tegevuskava ja institutsioonidevahelise kokkuleppe, mis hõlmab kõiki ELi tasandeid. Komitee pühendumus on märk pakilisest vajadusest, mida ei saa eirata ega edasi lükata.“

Kaasraportöör **Miranda Ulens** lisas: „Meil on juba olemas sotsiaaldialoogi head tavad. Meie ettepanekutega tagatakse, et sõna saavad sekka öelda ka teised seaduslikud ja esindusorganisatsioonid. Loogem oma kodanike jaoks tõeline ja demokraatlik Euroopa! #TogetherStrong!“ (II)

Kohtume tipptaseme eestvedajatega: Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Euroopa Komisjon pööravad tähelepanu kutseõppele, et tegeleda tööjõupuudusega

23. veebruaril korraldasid Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Euroopa Komisjon Euroopa oskusteaasta juhtalgatuse, mis tõi kokku üle 400 noore kõigist ELi liikmesriikidest, et juhtida tähelepanu praeguste ja tulevaste töökohtade jaoks vajalikele oskustele.

Üritusel „[Kohtume tipptaseme eestvedajatega](#)“ osales 35 noort ELi eestvedajat hiljutistelt konkurssidelt [WorldSkills](#) ja [EuroSkills](#) ning konkursilt [Abylimpics](#) (puuetega inimestele mõeldud oskusteolümpiaad), kus konkurendid olid mõõtu võtnud enam kui 20 erineval alal, näiteks mobiilrobotikas, IKTs, mehaanikas, graafilises disainis, autotehnoloogias ja ehituses.

Võitjad jagasid inspireerivaid lugusid oma õpingutest ja karjäärist. Noored said eraldi demonstratsioonide käigus jälgida ja õppida tundma traditsioonilisi ja uusi oskusi sellistes valdkondades nagu lillekasvatus, autode värvimine, robotika ja virtuaalreaalsus. Samuti kõneldi robotisüsteemide integreerimisest, demineerimisrobotist Ukraina jaoks ja masinaehituse raalprojekteerimisest (CAD).

Eesmärk oli edendada kutsehariduse ja -õppe eeliseid ja võimalusi, eelkõige rohe- ja digipöörde ning tulevase töömaailma valguses. Kutseharidus ja -õpe on oluline ka praeguse tööjõu ja oskuste nappuse ning oskuste mittevastavuse kontekstis ELis, kus üle kolme neljandiku ettevõtetest on teatanud raskustest vajalike oskustega töötajate leidmisel.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president Oliver Röpke ütles: „Oskused on oluline tegur, mis võimaldab noortel areneda nii isiklikus elus kui ka karjääril. Kuna digi- ja rohepööre on käimas, on meil oskuste kaudu võimalus mitte ainult kohaneda, vaid ka kujundada homseid töökohti.“

Euroopa Komisjoni tööhõive ja sotsiaalõiguste volinik Nicolas Schmit ütles: „Kutseõpe pakub tänapäeva tööturul nii palju võimalusi. Olen veendunud, et kutseharidus ja -õpe võib aidata meil tegeleda oskuste nõudlusele mittevastavuse ja tööjõupuudusega, mis pidurdavad Euroopa tööstust“.

Üritus näitas, et kutseharidus ja -õpe on suurepärane valik, pakkudes häid karjääriväljavaateid ja kiiremaid töövõimalusi nii noortele kui ka täiskasvanutele, kes soovivad töökohta vahetada või lihtsalt oma olemasolevaid oskusi täiendada. Sageli jääb see paljude potentsiaalsete õpilaste jaoks aga teiseks valikuks. 2021. aastal õppis veidi üle poole kõigist ELis keskharidust omandavatest õpilastest kutsesuunitlusega õppekavade järgi.

2022. aastal suutis peaaegu 80% hiljuti kutsehariduse ja -õppe lõpetanutest tööd leida ning EL püüab saavutada 2025. aastaks 82% eesmärgi. (II)

Ajakohastatud Euroopa demokraatiapass

Kas püüate muuta haridussüsteemi? Teil on probleeme saastunud toiduainetega? Soovite suunata rekad maanteelt raudteele? Või on Teil probleeme oma ettevõtte registreerimisega teisel pool piiri? ELi kodanikel on palju õigusi ja samas seisavad nad ka silmitsi raskete valikutega. Kuid nad peavad teadma, kus ja kuidas nad saavad midagi muuta ja millised on nende võimalused.

Meie populaarne Euroopa demokraatiapass annab nendele küsimustele vastused ja see abivahend läbis äsja uuenduskuuri! Demokraatiapassist leiab teabelehed, taustteabe, suunised ja teejuhid kaasaegse Euroopa demokraatia kõigi aspektide kohta, sealhulgas teabe eri toetuste kohta ja üksikasjaliku Euroopa kodanikualgatuse juhendi.

[Uus versioon](#) on juba kättesaadav mitmes keeles ja järgmise paari nädala jooksul lisandub veelgi keeli. (cw)

UUDISEID RÜHMADELT

Aeg ulatusliku Euroopa kaitsetööstuse programmi koostamiseks on küps

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tööstuse muutuste nõuandekomisjoni volitatud esindaja ja komitee tööandjate rühma endine liige Antonello Pezzini

Eelmise aasta jaanuaris kordas Euroopa Komisjoni siseturuvolinik Thierry Breton vajadust tugevdada Euroopa Liidu kaitseturgu, et tagada meie julgeolek. „Alustasime Ukrainale mõeldud laskemoonaga,“ ütles ta. „Nüüd peame lähenemisviisi laiendama, et see hõlmaks ulatuslikku Euroopa kaitsetööstuse programmi, mis suudab toetada Euroopa tööstusbaasi laiendamist ja arendada vaidlusaluste piirkondade kaitsmiseks vajalikku taristut“.

Komitee on mitmel korral kasutanud võimalust meelde tuletada, et tuleb toetada **Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi** käivitamist, eesmärgiga luua koostalitlusvõimeline ja integreeritud ühine kaitsesüsteem.

Ülesanne on praegust geopoliitilist olukorda arvestades eriti pakiline ja nõuab meilt Euroopa strateegilise autonoomia tugevdamist kaitse valdkonnas ning kindla ühise tööstusliku ja tehnoloogilise baasi väljaarendamist.

Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm peab rajanema kaitsetööstuse ühisel strateegilisel visioonil, mis edendab Euroopa tootjate ja kasutajate tõhusat integreerimist, kaasates vähemalt kolme liikmesriiki.

Ilmneb üha suurem vajadus struktureeritud dialoogi järele Euroopa tasandil, mis toimub sünergias ja koostöös NATOga, ning kaitseministrite nõukogu järele, mis suudab pakkuda pikaajalist poliitilist juhtimist. Samuti on vaja foorumit konsultatsioonideks ja tõeliselt euroopalike otsuste vastuvõtmiseks.

Õigusnormidega tuleb tagada järgmine: tasakaal suurte ja väikeste riikide vahel; väikeettevõtete 20%-line osalus osalevate ettevõtjate hulgas; kvalifitseeritud töötajate koolitamine ja uued ametiprofiilid; ümberõpe töötajatele, kelle oskused ei ole enam vajalikud või on vananenud.

Käes on aeg lähenemisviisi laiendada ja tugevdada, et see hõlmaks ulatuslikku Euroopa kaitsetööstuse programmi, mis suudab toetada Euroopa tööstusbaasi laiendamist, töötades selleks välja kahesuguse kasutusega kaubad. Neid kaupu, sealhulgas tarkvara ja tehnoloogiat, saab kasutada nii tsiviil- kui ka sõjalisel otstarbel. Nende hulgas on kaubad, mida saab kasutada keemia- või bioloogiliste relvade või nende kandevahendite kavandamiseks, arendamiseks, tootmiseks või kasutamiseks.

Antonello Pezzini artikkel on täismahus avaldatud tööandjate rühma uudiskirjas <https://europa.eu/!yKMPTk>

Talust tänavale protestima

Rohelise kokkuleppeni ei saa jõuda ilma sotsiaalse kokkuleppeta

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee töötajate rühm

Protestimärgiks blokeerisid põllumehed 26. veebruaril oma traktoritega Brüsseli tänavad. See toimus juba teist korda viimaste nädalate jooksul.

Silmatorkavas kontrastis tavalise tänavapildiga, kus on näha ülikonnad ja korralikud soengud, vallutasid eurokvartali tänavad veoautod, traktorid, hein ja põlevate rehvide kuhjad. Põllumeeste protestide taga on keerukad põhjused, mis ulatuvad [ühisest põllumajanduspoliitikast ja keskkonnapoliitikast kuni täiesti muude küsimusteni](#).

Tõsi on see, et Euroopa maapiirkonnad on raskes olukorras, mis on kestnud pikka aega. Töötajate rühm ja komitee tervikuna on korduvalt hoiatanud, et [rohelist kokkulepet ei saa sõlmida ilma sotsiaalse kokkuleppeta](#). Võib olla küll ahvatlev lükata see kõrvale kui järjekordne Brüsseli sõnakõlks, kuid see oleks tõsine viga. Maapiirkonnad seisavad silmitsi tõeliste probleemidega. Probleeme tekitavad [vahendajad, kes](#)

[maksavad tootjatele tühise summa, kuid küsivad tarbijalt jultunult kõrgeid hindu](#). Samuti on probleemiks ebapiisav abi keskkonnareformide läbiviimisel ning (ebaõiglane) vabakaubandus, karmid töötingimused ja kliimamuutused.

Euroopa Komisjon [loobus kiiresti pestitsiididega seotud nõuetest](#). Komisjoni selline vastus on veelgi murettekitavam kui nõuetekohase konsulteerimise ja sotsiaalpartnerite kaasamise puudumine ning tegevusetus sotsiaalpoliitika tasandil. Nagu ka keskkonnametmete puhul, võib nendest meetmetest loobumine osta meie poliitikutele veidi aega, kuid keskkonnale tekitab see pöördumatut kahju.

Lisaks sellele püüavad paremäärmuslased tulevastel valimistel rahulolematust ära kasutada ning teataval määral ongi neil õnnestunud juhtida protesti kestliku arengu eesmärkide, roheleppe ja 2030. aasta kestliku arengu tegevuskava vastu.

[Konverents teemal „Kodanikuühiskonna ja osalusdemokraatia tugevdamine ELis: edasised sammud“](#)

EMSK kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm

25. märtsil kell 14.30–18.00 (Kesk-Euroopa aeg) korraldab komitee kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm Brüsselis konverentsi, et uurida, kuidas EL tervikuna ja liikmesriigid eraldi saaksid töötada tulemusliku kestliku kodanikuühiskonna dialoogi ja osalusdemokraatia nimel.

Külalisesinejate hulgas on

- Euroopa Parlamendi asepresident **Pedro Silva Pereira**, kes asendab Euroopa Parlamendi presidenti Roberta Metsolat suhtlemisel kodanikke esindavate kodanikuühiskonna organisatsioonidega, ning
- **T.E. Willem van de Voorde**, Belgia suursaadik ja Belgia alaline esindaja ELi juures.

Konverentsil tutvustatakse kaht järgmist hiljutist algatust:

- **komitee arvamus** „ELi kodanikuühiskonna dialoogi ja osalusdemokraatia tugevdamine: edasised sammud“ ([SOC/782](#)), mis koostati ELi nõukogu eesistujariigi Belgia taotlusel ja võeti vastu komitee täiskogu istungjärgul 15. veebruaril;
- **avalik kiri**, mida toetas 156 allkirjutanut 26 ELi liikmesriigist ning mille algatasid kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm ja organisatsioon Civil Society Europe. Kirjas kutsutakse peamisi ELi institutsioone üles võtma konkreetseid meetmeid avatud, läbipaistva ja korrapärase dialoogi pidamiseks kodanikuühiskonna organisatsioonidega kõigis poliitikavaldkondades.

Konverents toob kokku institutsioonilised sidusrühmad ja laiema publiku, et arutada, kuidas nendes ja muudes algatustes kavandatud meetmeid rakendada.

Konverents on **üldsusele avatud**. Kohapeal või kaugosalemiseks on vaja eelnevalt registreeruda. Üritus [voogedastatakse](#).

Lisateabe saamiseks, esialgse kavaga tutvumiseks, registreerumiseks ja voogedastuse jälgimiseks **külitage ürituse veebisaiti**.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Brošüür 14. kodanikuühiskonna auhinna teemal: tutvuge paljude kandidaatidega põhjalikumalt!

Soovides heita valgust kodanikuühiskonna jõupingutustele vaimse tervise häirete hiiliva epideemia ohjeldamisel ELis, avaldas komitee brošüüri, milles kirjeldatakse mitmeid kodanikuühiskonna vaimse tervise auhinnale esitatud projekte. Brošüüri on võimalik tutvuda [siin](#).

Hea teada: faktid ja arvud vaimse tervise kohta

Faktid ja arvud vaimse tervise kohta ELis ei maali roosilist pilti, vaid annavad hoopis tunnistust tegutsemisvajadusest. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee pooldab tugevamaid meetmeid vaimse tervise edendamiseks liikmesriikide ja ELi tasandil.

Samuti on komitee nõudnud siduvaid õigusakte, et ennetada

psühhosotsiaalseid riske töökohal. Vaimsele tervisele pühendatud kodanikuühiskonna auhinnaga avaldatakse tunnistust kodanikuühiskonna jätkuvatele jõupingutustele eurooplaste heaolu parandamiseks.

1. Komitee otsustas pühendada oma olulise kodanikuühiskonna auhinna vaimse tervise teemale, kuna pärast COVID-19 pandeemiat on avalikkuse ette jõudnud arvukalt teateid selle kohta, et kogu Euroopas on järsult sagenenud vaimse tervise häired, nagu ärevus ja depressioon. OECD andmetel on ärevussümptomitega noorte osakaal mitmes Euroopa riigis enam kui kahekordistunud. Pandeemia tõi allapoole ka vanuse, mil puututakse kokku toitumishäiretega, eelkõige just teismeliste seas. Juba enne COVID-19 puhangut mõjutasid vaimse tervise probleemid üle kogu ELi vähemalt 84 miljonit inimest – ligikaudu iga kuuendat inimest.
2. Umbes 4% ELis aastas registreeritud surmajuhtumitest on seotud vaimse tervise ja käitumishäiretega. Halval vaimsel tervisel on ka tohutu majanduslik mõju, sest sellega seotud otsesed ja kaudsed kulud moodustavad ligi 4% sisemajanduse koguproduktist. Üle kolmandiku neist kuludest põhjustab väiksem tööhõivemäär ja tööviljakuse vähenemine.
3. Eurostati andmetel teatas 2020. aastal 44,6% ELi 15–64aastastest töötavatest elanikest, et nad pistavad rinda riskiteguritega, mis ohustavad nende vaimset heaolu töökohal. Liiga suur töökoormus või ajasurve olid kõige sagedamini nimetatud vaimse heaolu riskitegurid, mida nimetas peaaegu viiendik ELis töötavatest inimestest.
4. Vaimsest heaolust on saanud ELi poliitilise tegevuskava üks prioriteete. Seepärast võttis komisjon 2023. aasta juunis vastu kõikehõlmava lähenemisviisi vaimsele tervisele. Seda uut käsitlust toetatakse 1,23 miljardi euroga ja eesmärk on edendada vaimset tervist ELi kõigis poliitikavaldkondades. Lähenemisviis keskendub kolmele juhtpõhimõttele: piisav ja tõhus ennetamine; juurdepääs kvaliteetsetele ja taskukohastele vaimse tervise teenustele ja ravile; taasintegreerumine ühiskonda pärast taastumist. Vaimne tervis on ka komitee poliitiline prioriteet ja komitee töö keskmes.
5. Komiteele laekus kogu EList 105 taotlust, mis katsid väga erinevaid teemasid. Nende hulgas olid projektid, millega ennetatakse psühhosotsiaalseid riske töökohal või tegeletakse ainete kuritarvitamise ja digisõltuvuse probleemidega, samuti võideldakse vaimse tervisega seotud häbimärgistamise vastu ja edendatakse kogukonna juhitud abi. Komitee loodab, et austades ja tutvustades neid olulisi valitsusvälise kogukonna jõupingutusi vaimse tervise toetamisel, võib see innustada ka teisi nende eeskujul jälgima. (sg)

Vaimse tervise kaitse vanaduses: sotsiaalsete kontaktide olulisus

Oma sotsiaalse kaasamise võrgustiku „AgeWell“ kaudu võitleb liri heategevusorganisatsioon „Third Age Foundation“ üksinduse vastu vanaduses. Võrgustiku „AgeWell“ seltsilised, kes ise on üle 50, külastavad eakaid nende kodus kord nädalas, pakkudes

seltsi, kuid jälgides ka kliendi tervist ja heaolu mobiilirakendusepõhise küsimustiku abil.

Organisatsiooni „Third Age Foundation“ esindaja Alison Branigan ütles meile, et praeguseks on Iirimaa Meathi krahvkonnas tuge saanud üle 500 inimese, kellest mõned kirjeldasid teenust kui „eluliini“ või isegi „valgust pika pimedas tunnelis lõpus“.

Mis ajendas Teid oma projekti ellu viima?

„AgeWell“ võeti Meathi krahvkonnas kasutusele, et toetada üha suurenevat eakat elanikkonda, kellel on erilised sotsiaalsed, emotsionaalsed, psühholoogilised ja füüsilise hoolduse vajadused. Meie tervishoiusüsteem on tohutu surve all, meie elanikkond kasvab ja vananeb ning teenustele, sealhulgas koduhooldusteenusele on pikad ootejärjekorrad. „AgeWell“ pakub õigeaegset ja praktilist lahendust, mis täiendab ja parandab olemasolevaid tervishoiuteenuseid, toetades eakaid inimesi, kes on isoleeritud, üksildased, põdurad, koduseinte vahele sunnitud ja kuuluvad riskirühmadesse, et aidata neil elada kauem seal, kus nad soovivad. Me pakume neile sotsiaalset lävimist, jälgime nende tervist ja heaolu, tuvastame esilekerkivad probleemid ja reageerime neile enne, kui need väljuvad kontrolli alt. „AgeWell“ sobib hästi ka meie organisatsiooni „Third Age“ eetosega, toetades eakaid otse uuenduslike teenuste ja programmide

kaudu ning luues ainulaadseid vabatahtliku tegevuse võimalusi, kus eakad saavad toetada eakaaslast ja teisi kogukonnarühmi.

Kuidas Teie projekt vastu võeti? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda olete aidanud? (Kas saate tuua mõne näite?)

Praeguseks on „AgeWell“ Meathi krahvkonnas toetanud enam kui 500 vanemat inimest. Paljud hindavad selle projekti puhul just seltsi pakkumise aspekti. Neil on oma võrgustiku „AgeWell“ seltsilise vastu tekkinud eriline usaldus, mis aitab meil mõista nende vajadusi ja hirme ning seega neid paremini toetada.

Kliendid ütlevad meie teenuse kohta järgmist: „teenus on eluliin“, „ma ei teadnud, et mul on tuge vaja, enne kui mul oli see olemas“, „ma olen nii tänulik teenuse ja seltsi eest, see annab nädalale sära juurde“, „ma olin väga üksildane, kõik päevad olid ühesugused, nüüd ootan rõõmuga külastusi“. Üks klient, kes oli suures masenduses ja tunnistas, et on kaalunud mitu korda enesetappu, ütles: „„AgeWell“ tuli õigel ajal, nad aitasid mul näha valgust pika pimedate tunneli lõpus. Igaühel peaks olema juurdepääs sellele teenusele“.

Meie vabatahtlikud kaastöötajad, kes on ise ka eakad inimesed, ütlevad: „mulle meeldib vabatahtlikuna tegutseda“, „nii hea on tunda, et saad midagi ära teha“, „seda tööd tehes olen nii palju teada saanud inimeste ja iseenda kohta“.

Statistiliselt saame tõestada, et „AgeWell“ parandab heaolu ning sotsiaalset, emotsionaalset ja informatiivset tuge, vähendab isoleeritust ja üksindust, inimesed tunnevad end tervemana ning liiguvad rohkem.

Muu tagasiside hõlmab meie klientide pereliikmete väljendatud meelerahu ja meie töö tunnustamist tervishoiuteenuste osutajatelt, kes suunavad kliente pidevalt otse meie poole.

Millist nõu annaksite teistele organisatsioonidele heade tulemuste saavutamiseks samalaadsete tegevuste ja programmidega?

Tundke oma kliente, kaasake oma osalejad protsessi ning kuulake nende ettepanekuid ja nende vajadusi. Uskuge sellesse, mida teate ja mida saate saavutada, olge julged, loomingulised, visad: kui teie idee on piisavalt hea, leiate lahenduse. Olge avatud koostööle teistega ja kui on võimalik saada riigilt või tervishoiusüsteemilt toetust rahastamise ja/või toetamise/edendamise osas, võib see oluliselt suurendada programmi usaldusväärsust, mõju ja edukust.

Mis on Teie arvates peamine vaimse tervise halvenemise põhjus vanemas eas peale füsioloogiliste tegurite? Kas me saame ühiskonnana parandada eakate vaimset tervist?

Üksindus ja isoleeritus on alati viinud vaimse tervise halvenemiseni vanaduses. See võib olla probleemiks lirimaa maapiirkondades, kuid niisama levinud on see linnades. Pandeemia, sunnitud isolatsioon, endasse tõmbumine ja eraldumine ning sotsiaalsete kontaktide, tegevuste juurdepääsu ja vabaduse kadumine on viimastel aastatel põhjustanud hirmu, ärevuse, depressiooni ja vaimse tervise probleemide epideemia. Oma osa on ka riigisisestel ja ülemaailmsel sündmustel, sealhulgas elukalliduse tõusul, sõjal ja konfliktidel. Inimeste vananedes võib nende suhtlusringkond väheneda, haigused võivad mõjutada nende liikumisvõimet, nad võivad olla sunnitud jääma koduseinte vahele või kogeda iseseisvuse kaotust. Kõik need tegurid võivad mõjutada enesehinnangut, väärikust, meeleolu ja väljavaateid. On oluline, et eakaid inimesi ei unustataks ainuüksi seetõttu, et neid pole näha. Meeles tuleb pidada kogukonna, aga ka kogukonna sekkumise tähtsust

ning sotsiaalsete kontaktide ja sotsiaalse suhtlemise algatuste mõjujõudu.

Lapinlahden Lähde: siin ei ole häbimärgistamisel ega eelarvamustel kohta

Lapinlahti haigla oma 170 aastase ajalooaga oli Soome esimene psühhiaatriaigla ja vaimse tervise teenuste sümbol riigis. 2013. aastal oli haigla unustuse hõlma vajunud. Siis aga kääris rühm vaimse tervise aktiviste käised üles, et muuta see

ajaloolise väärtusega lagunenud hoone vaimse tervise, kultuuri ja kunsti avatud keskuseks. Keskuse tööd juhtiva Pro Lapinlahti ühingu esindaja Siru Valleala ütles meile, et nüüd on Lapinlahden Lähde eelkõige kaasav koht, kus häbimärgistamisel ja eelarvamustel pole kohta ning igaüks tunneb end oodatuna.

Mis ajendas Teid oma projekti ellu viima?

2013. aastal seisis 1841. aastal ehitatud Soome esimene psühhiaatriaigla, Lapinlahti haigla, tühjalt. Helsingi linnal ei olnud sellega edasise plaane. Pärandist pakatav ja kaunist pargist ümbritsetud ajalooline koht oli vajunud unustusse ja lagunes. Mures kurva olukorra pärast, hakkas rühm vaimse tervise aktiviste jagama oma nägemust ja unistusi sellest kohast, et muuta Lapinlahti haigla ja park vaimse tervise, kultuuri ja kunsti avatud keskuseks.

Selline oli praeguse Lapinlahden Lähde ehk Lapinlahti allika algus. Kasutatakse ära piirkonna ajaloolist ja arhitektuurilist tähtsust Lapinlahti lahe südames, ammutades inspiratsiooni vaimse tervisega seotud 170 tööaastast. Tähelepanu on nihkunud haiguste ravilt kõigi elanikkonnarühmade heaolu edendamisele. Lapinlahden Lähde on täna elav näide käimasolevast häbimärgistamisvastasest tööst ja paradigma nihkest positiivsuse edendamise suunas.

Varem oli Lapinlahti psühhiaatria lipulaev ja koht, kus vaimse tervise teenuseid pidevalt arendati. Pro Lapinlahti vaimse tervise ühing loodi 1988. aastal, kui Lapinlahti tegutses veel haiglana. Selles tegevad vaimse tervise aktivistid soovisid aga luua uuendusliku vaimse tervise edendamise keskuse, kasutades kõiki 21. sajandil kättesaadavaid teadmisi, et see koht kehastaks konkreetset paradigma muutust vaimsete haiguste ravilt vaimse heaolu edendamisele.

Kuidas Teie projekt vastu võeti? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda olete aidanud? Kas saaksite tuua mõne näite?

Alguses oli inimesi raske üle ukse saada. Territoorium oli olnud üldsusele suletud 170 aastat, kui seal asus psühhiaatriaigla, ning hoolimata huvist ja uudishimust ei olnud kerge veenda inimesi, et nad võivad julgelt sisse astuda ja ringi vaadata. Tasapisi tulid inimesed üritustele ja tegevustest osa saama ning aitasid neid vabatahtlikult ja ideid välja pakkudes entusiastlikult edasi arendada. Kunstnikud ja esinejad töid Lapinlahden Lähdesse oma kunstinäitused ja kultuuriüritused ning praegu korraldatakse meil aastas üle 400 ürituse ja 50-60 kunstinäituse. Lapinlahtist on saanud Helsingis kõigile avatud „elutuba“, mis edendab vaimset heaolu

ning vähendab üksildust ja sotsiaalset tõrjutust igal viimsel kui päeval aastas.

„Kui ma selle algatusega liitusin, tundsin tohutut rõõmu, et sain aidata selle koha uuele elule äratada – siin kaovad kõik mured.“ (Cresswell-Smith et al 2022)

Täna peetakse Lapinlahti haiglat kohaks, kus inimesed saavad end tunda hoitud ja kaasatuna. Siin tunnete end alati oodatuna, ükskõik milline teie päev on olnud või millises olukorras olete. Lapinlahti minevik psühhiaatria haiglana ei ole oma tähendust kaotanud. Võite vabalt olla haavatav. Vaimse tervise probleemidesse suhtutakse avatult, mis on täiesti ainulaadne. Me toetume tugevale kogukonnatundele ja igaüks saab turvaliselt uurida oma tugevaid külgi. Häbimärgistamisel ja diskrimineerimisel ei ole siin kohta ning me tunneme Lapinlahden Lähdes uhkust, et kaasatud on kõik.

Lapinlahti tegevused on välja töötatud koostöös selle omaniku Helsingi linnaga ning tehtu on olnud kogu tegevuse eeltingimus. Langetamisel on kaugeleulatuvad poliitilised otsused selle ala tulevase omandiõiguse kohta ning me loodame, et praeguse tegevuse edu võetakse täielikult arvesse.

Kuidas kasutate neid konkreetseid rahalisi vahendeid kogukonna edasiseks abistamiseks? Kas kavandate juba uusi projekte?

Jätkame oma tegevuse arendamist, et veelgi rohkem inimesi saaks sellest osa ja kasu. Hiljuti käivitasime põneva projekti vaimse tervise häiretest taastuvate inimeste jaoks, eesmärgiga suurendada juurdepääsu kultuuritegevusele ja lausa õigust selleks. Täpsemalt aitame inimestel leida oma viisi kultuurilise eneseväljenduse saavutamiseks, et selgitada välja, mis toob nende vaimsele heaolule kasu kultuuri ja kunsti seisukohast. Just selleks me saadud heldet auhinnaraha kasutamegi.

Milliseid ühistegevusi on Teie arvates vaja, et vähendada vaimse tervise probleemidega sageli kaasnevat häbimärgistamist? Kas kunst võib aidata võimestada vaimse tervise probleemidega inimesi?

Peame pakkuma tegevusi, mille käigus saavad kokku erineva kogemustepagasi ja taustaga inimesed. Kui tegevus ei põhine tervislikul seisundil ega elutingimustel, luuakse ainulaadseid omavahelisi kokkupuuteid ja sisukaid suhteid erineva taustaga inimeste vahel. Vaimse tervise uurimine erinevate vahendite, näiteks kunstide abil on suurendanud teadlikkust ja mõistmist. Kunst on erakordne viis inimeste kokkuviiamiseks ja see pakub uusi võimalusi ka valusate probleemide käsitlemiseks. Kunst on eneseväljenduskanal, mis võimaldab end nähtavaks ja kuuldavaks teha. Õiguses olla ära kuulatud peitub jõud, mis võib muuta inimese elu ja tema suhtumist endasse.

[Mõnikord piisab sellest, kui on kellegagi rääkida](#)

Slovakkia projekt „Hull? Ja mis siis?“, mida juhib organisatsioon Integra, toob kokku kooliõpilased ja vaimse tervise probleeme kogenud inimesed. Ühe õppepäeva jooksul saavad noored vahetuid kogemusi kuulates teada, mis tunne on vaimse tervise kriisist üle saada ja kuidas selleks abi otsida. Integra direktori

Jana Hurova sõnul aitab projekt murda stigmat, mis seostub vaimse tervise probleemidega võitlevate inimestega, ja annab noortele väärtusliku lootuskiire.

Mis ajendas teid oma projekti käivitama?

Meie organisatsioon on juba aastaid toetanud vaimse tervise probleemidega inimesi. Oma haiguse tõttu on nad kaotanud töö, kodu, sõbrad, mõnikord ka perekonna. Kogu nende maailm on pea peale pööratud. Lõime Slovakkia esimesed kogukonna vaimse tervise teenused peaaegu 30 aastat tagasi. Meie eesmärk oli tagada, et need inimesed saaksid pärast psühhiaatriaiglas ravil viibimist tuge ja võiksid naasta tavapärasesse ellu, mida nad elasid enne haigestumist. Me toetasime patsiendiorganisatsioonide moodustamist Slovakkias ja viisime ellu mitmeid programme psüühikahäirete häbimärgistamise lõpetamiseks. Meie hoole all on inimesi, kellel on tõsised vaimse tervise probleemid, eelkõige skisofreenia, ja kellest paljudel on juba õnnestunud uuesti ühiskonda integreeruda ja oma elule mõte leida.

Viime kõiki oma tegevusi algusest peale ellu ebatraditsioonilisel viisil, tehes oma klientidega koostööd, et nende vajadused kõige paremini kindlaks teha. Sarnast lähenemisviisi järgisime ka programmi „Hull? Ja mis siis?“ puhul. Paljud meie kliendid tunnevad end kasulikuna, kohtudes noortega ja rääkides oma isiklikule kogemusele tuginedes sellest, mis neil selles vanuses puudus ja mis hiljem nende vaimse tervise probleemid esile kutsus.

Me näeme, et vajadus vaimse tervise tähtsuse rõhutamiseks kasvab. Teadmine, kuidas isikliku kriisiga toime tulla, on suur eelis.

Alustasime programmiga „Hull? Ja mis siis?“ Slovakkias 2005. aastal koos partneritega Saksamaalt ja Tšehhist. Kuid alles hiljuti õnnestus meil programm stabiilsemaks muuta ja seda laiendada. Oleme õppinud koolitajateks, koolitame uusi meeskondi ja külastame uusi koole.

Kuidas teie projekt on vastu võetud? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda olete aidanud? (Kas võiksite tuua mõne näite)

Noortele jätab alati sügava mulje see, kui neil on võimalik kohtuda inimestega, kes on ületanud vaimse tervise kriisi ja kellelt nad võivad kõike küsida. See näitab neile, et kui neil endal on probleeme, võivad nad alati abi saada. See, et kohtumine hõlmab tervet õppepäeva ja et suhtlemine toimub võrdsetel alustel, tähendab, et osalejatele jääb sellest alati positiivne mulje.

Inimesed, kellel on isiklik kogemus vaimse tervise probleemidega, võivad noori julgustada nende endi probleemide lahendamiseks midagi ette võtma. Peaaegu igas klassis leidub õpilasi, kellel on probleemid. Neile lootuskiire andmine on hindamatu väärtusega. Isikliku kogemusega inimesed räägivad oma loo ja tunnevad seeläbi ka ennast paremini. Nad ise otsustavad, kui palju nad end õpilastele avavad. Nii tunnevad nad, et on väärtuslikud ja et inimesed mõistavad neid.

Oleme saanud palju tagasisidet. Näiteks ütlevad õpilased, et neil ei ole tavaliselt võimalust kohtuda vaimse tervise probleeme kogenud inimestega ning et me peame õppima selliseid inimesi aktsepteerima ja neid mitte hukka mõistma selle eest, et nad on teistsugused.

Samuti oleme saanud tagasisidet programmi kaasatud inimestelt, kellel on isiklik kogemus vaimse tervise probleemidega. Üks inimene ütles meile:

„Programm annab mulle julgust kõndida püstipäi. Tahan lõpuks jälle elada! Õpilastega rääkimine ei ole kerge, kuid see pakub rahuldust. Nad on väga avatud ja nad ei karda peaaegu üldse sotsiaalseid kontakte. Minu jaoks on kõige imelisem asi see, et tänu noortele ilmneb, et seda, mis meid ühendab, on palju rohkem kui seda, mis meid eristab. Nad näitavad, et „hullude inimeste“ kuvand ei vasta tõele. On suurepärane, et saan aidata inimestel lõpuks avalikult rääkida vaimse tervise probleemidest, nii et keegi ei pea häbenema ega end peitma.“

Noored on meie liikumapanev jõud. Pärast iga sellist päeva räägivad nad sellest, kui oluline on nende jaoks „Hull? Ja mis siis?“ programm, ning et see peab jätkuma, et iga noor Slovakkias saaks teada, kui väärtuslik on tema enda vaimne tervis.

Kas kavandate juba uusi projekte?

Soovime, et kõigil noortel oleks võimalik saada seda selliseid tunde ning et saaksime programmi laiendada ka teistesse Slovakkia piirkondadesse. Programmi on juba rakendatud Saksamaal (kus see algselt välja töötati), Slovakkias, Tšehhis ja Austrias. Sel aastal koolitasime välja ka esimesed meeskonnad Ukrainas.

Kui oluline on Teie arvates võimalus avalikult oma vaimse tervise probleemidest rääkida? Millist sõnumit te oma projektiga edastate?

Soovime levitada sõnumit, et vaimse tervise probleemid ei ole häbiasi. Häbiväärne on aga see, kui me ei tee midagi oma tervise edendamiseks. Sest vaimse terviseta ei ole inimesel tervist.

Programmi „Hull? Ja mis siis?“ põhiidee on rõhutada aegsasti vaimse tervise tähtsust ja samal ajal edendada vaimse tervise probleemidega inimeste mõistmist.

Oleme seisukohal, et ennetada on lihtsam kui ravida. Samuti on see tõhusam. Julgustame ja motiveerime inimesi ning oleme optimistlikud. Alati on võimalik abi saada. Mõnikord piisab sellest, kui on kellegagi rääkida. Oma unistuste eest ei ole kunagi lihtne võidelda, kuid see on seda väärt.

[Mängude kasutamata potentsiaal vaimse tervise parandamisel](#)

Kuna Soome Lilinkoti sihtasutus leidis, et vaimse tervise valdkonnas on veel ruumi innovatsioonile ja uutele meetoditele, töötas ta välja „The World of Recovery (TWoR)“ mängud, millest üht saab mängida internetis ja teist laua ümber. Mõlemad on

rollimängud, kus mängija astub teatud tegelase kingadesse. Mängude tegevus leiab aset lootusrikkas tulevikumaailmas ja need toetavad mängijat teel taastumise poole. Sihtrühmaks on inimesed, kes taastuvad vaimse tervise ja ainete kuritarvitamise probleemidest, aga ka spetsialistid. Lilinkoti esindajad Reetta Sedergrén ja Venla Leimu ütlevad, et mängudel on väga suur vaimse tervise parandamise potentsiaal, kuid see potentsiaal on seni suures osas kasutamata.

Mis ajendas teid oma projekti ellu viima?

Mõned aastad tagasi tundus meile Lilinkoti sihtasutuses, et vaimse tervise probleemidest taastumise valdkonnas on piisavalt ruumi innovatsioonile ja uutele meetoditele. Taastumisele orienteerituse levik oli selles valdkonnas suur samm edasi, kuid tänapäevastest uuenduslikest vahenditest selle rakendamiseks oli teatav puudus. Meie organisatsioon oli teinud aastakümneid koostööd vaimse tervise probleemidest taastuvate inimestega ning meil oli unistus: mis siis, kui vaimse tervise edendamiseks leiduks moodne vahend – digitaalne mäng, kus mängija astub tegelase rolli?

Kuidas teie projekt vastu võeti? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda olete aidanud?

„The World of Recovery“ mängu arendati koos vaimse tervise probleemidest taastuvate inimeste ja spetsialistidega, nii et saime kogu mängukujunduse protsessi vältel pidevat tagasisidet, mis aitas mängudele lõplikku kuju anda.

Me saime mõlema mängu mängijatelt ülekaalukalt positiivset anonüümset ja isiklikku tagasisidet. Näiteks ütles enam kui 90 % vastajatest, et mobiilmäng suurendas nende heaolu ja aitas neil aktiivselt tegutseda ning rollimäng aitas neil omandada sotsiaalseid oskusi.

Võib-olla oli parimaks tagasisideks naer ja vestlused tunnete, probleemide ja tugevate külgede üle ning viis, kuidas need mängud mängijad kokku tõid, olenemata nende rollist ja taustast.

Millist nõu annaksite teistele organisatsioonidele heade tulemuste saavutamiseks samalaadsete tegevuste ja programmidega?

Novaatoriks olemisel on palju eeliseid. Teha midagi uut on tõeliselt inspireeriv. Tundke selle üle uhkust ja ärge suruge end tuttavasse malli. Järgige oma instinkti, kuulake meelsasti kõigi arvamusi. Mis kõige olulisem – kaasake mängukujundusse eksperdid ja inimesed, kes terviseprobleemidest taastuvad. Kui teete mängu, siis olge valmis selleks, et puutute tihti kokku asjatundjate eelarvamustega. Vaimse tervise valdkonnas on tavaline, et kõiki mängu peetakse sõltuvust tekitavateks või kahjulikeks. Ärge heitke meelt! Olge julged, loovad ja sõandage unistada.

Milline on arvuti- ja videomängude potentsiaal vaimse tervise parandamisel? Kas teie arvates tuleks neid vaimse tervise probleemide raviks rohkem kasutada?

Arvuti- ja videomängude ning konkreetselt rollimängude potentsiaal vaimse tervise parandamisel on tohutu. Kuna murettekitav arv inimesi kannatab vaimse tervise probleemide all, vajame uusi, mitmekülgseid viise vaimse tervise parandamiseks. On kahetsusväärne, et mängude potentsiaali ei ole põhjalikumalt uuritud. See ei tulene huvi, vaid piisava rahastamise puudumisest. Heade mängude arendamine vaimse tervise parandamiseks ei toimu kiiresti ega lihtsalt. Vajame rohkem rahastamist, rohkem ühiselt arendatud projekte ning selle eesmärgi nimel töötavaid vaimse tervise ja mängutööstuse spetsialiste. Suur vajadus on ka teadusuuringute järele.

Söömishäiretega seotud häbimärgistamise lõpetamine lugudega elust enesest

Üle 55 miljoni inimese kogu maailmas, sealhulgas palju noori, kannatab söömishäirete all, mis mõjutavad nende vaimset ja füüsilist tervist. Paljusid takistab abi otsimast häbimärgistamine.

Itaalia organisatsiooni Animenta juhitud projekti „Lood elust enesest“ eesmärk on kaotada stereotüübid, aidata kaasa söömishäirete varajasele avastamisele ja pakkuda tuge. Alates 2021. aastast on projektimeeskond kõnetanud Itaalias rohkem kui 10 000 õpilast. Rääkisime Animenta esimehe ja asutaja Aurora Caporossiga.

Mis ajendas teid oma projekti ellu viima?

Animenta sündis vajadusest kuulata ära söömishäirete all kannatavad inimesed, aga ka need, kes elavad nende kõrval. Ühenduse eesmärk on tagada inimestele korralik juurdepääs söömishäirete ravile, sest söömishäirest on võimalik paraneda, kui inimestele antakse võimalus end tervendada.

Kuidas teie projekt vastu võeti? Kas olete saanud tagasisidet inimestelt, keda aitasite? Kas te saate tuua näiteid?

„Animenta on koht, kus mind võeti hästi vastu, ma mõistsin, et ka minul on söömishäire, kuigi ma ei olnud alakaaluline.“ Sellise sõnumi saime me mitu kuud tagasi oma kogukonnalt. See pani meid mõistma, milline on meie töö tähtsus ja mõju. Animenta võeti vastu uudishimuga, aga ka lootusega, et me saame esile kutsuda muutusi.

Kuidas kasutate neid konkreetseid rahalisi vahendeid kogukonna edasiseks abistamiseks? Kas kavandate juba uusi projekte?

Soovime üha rohkem investeerida kooliprojektidesse, et laiendada oma mõju. Samuti kasutame rahalisi vahendeid toitumishäirete all kannatavate inimeste eneseabirühmade loomiseks. Animenta projektide hulka kuuluvad ka Animenta laagrid, mis on kuupäevased ja toimuvad looduses, et inimesed saaksid uuesti suhestuda iseenda, oma keha ja toiduga.

Millist nõu annaksite teistele organisatsioonidele heade tulemuste saavutamiseks samalaadsete tegevuste ja programmidega?

Alustage inimeste lugudest, et saada teada, mida kogukond, kelle poole te pöördute, läbi elab. Küsige tagasisidet ja saatke välja küsimustikke, et mõista, mida inimesed vajavad. Kuid eelkõige pöörduge inimeste poole isiklikult, rääkige oma võitlusest ja muutustest, mida soovite ellu viia. Samal ajal on oluline teha koostööd teistega, et luua tõhus ja tulemuslik tugisüsteem.

Kas teie arvates on tänaseks juurdunud arusaam, et söömishäiretesse tuleks suhtuda kui tõsisestesse vaimse tervise probleemidesse? Kas selle probleemi all kannatavad inimesed saavad asjakohast tuge ja kui ei, siis mida tuleks olukorra parandamiseks teha?

Tänapäeval räägitakse toitumishäiretest sagedamini, nii et võib öelda, et teavet on rohkem. Siin on tegemist aga haigustega, mis on seotud sügava sotsiaalse häbimärgistamise ja väga stereotüüpse esindatusega. Tänapäeval usuvad mõned inimesed, et söömishäired on lihtsalt tahtejõu puudumine ja kapriisid. Tegelikult on söömishäired keerukad psühhiaatrilised haigused ja vajavad korralikku ravi, mis praegu ei ole alati kättesaadav, sest ravikeskusi ei ole piisavalt ja paljud inimesed ei pääse ravile.

Toimetused

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Käesolevale väljaandele tegid kaastööd

Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Vastutav koordineerija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Aadress

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the
European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

03/2024